

vičnost i mnogo smisla za religiozno etička rezonovanja. Tu je i kršćanstvo shvaćano iskrenije i praktičnije jer je život u cehovskim organizacijama, koje su na ovome terenu imale više uspjeha i uticaja nego igdje drugdje na svijetu, predstavljao sam za sebe neki minijaturalni kršćanski komunizam, u kome se cjelina brinula za materijalnu egzistenciju i stalešku čast svakoga člana na bazi ekonomske jednakosti i isključenja svakog ekonomskog i socijalnog izdizanja jednoga iznad drugih.

Vlačić je upao u tu njemačku sredinu naglo. On je htio da bude redovnik. »Još prije nego što sam upoznao nauku Lutherovu osjećao sam u sebi mir savjesti i radost duha svetoga, ljubio sam vjeru i sveto pismo i često sam svom dušom želio da se nešto usavršim u božjoj nauci, da bih mogao da služim Kristovoj crkvi i da se zatim vratim Gospodinu«. Rođak njegovoga ujaka Baldo Lupetina, venecijanski fratar, porijeklom Istranin, odvratio je Vlačića od namjere da stupi u samostan (u Padovi ili u Bologna) i uputio ga je u Njemačku. »On mi je pripovijedao da je Luther opet pribavio čast evanđelju, pokazao mi je nekoliko spisa i savjetovao mi je, da idem u Njemačku, a ne u samostan, ako hoću da služim Bogu. Bio sam gotov smjesta i sa veseljem, i malo tjedana zatim bio sam na putu za Njemačku.«¹⁰⁾

Tako je devetnaestgodišnji Mate Vlačić otišao sa istarskog kamena i žute mršave labinske ilovače prema sjeveru, ostavivši za sobom za uvijek sunčanu lijepu Italiju, ostavivši po strani krvava hrvatska zbivanja, da bi postao najizrađeniji teolog protestantskoga svijeta. On je otišao da služi Bogu i vjeri,

¹⁰⁾ Obrana Vlačićeva upućena 1549 školi u Wittenbergu. Tekst na njemačkom je objavljen u knjizi *Dr. A. Twesten, Matthias Flacius Illyricus*, Berlin 1844. Citati su uzeti sa strane 37. i 38. ove knjige.